

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

Tarybos išvados dėl jaunimo galimybių naudotis savo teisėmis skatinimo siekiant didinti jų savarankiškumą ir dalyvavimą pilietinės visuomenės veikloje

(2015/C 18/01)

TARYBA,

PRIPAŽINDAMA, KAD:

1. Taryba, įgyvendindama 2014–2015 m. Europos Sąjungos darbo planą jaunimo srityje⁽¹⁾, nustatė, kad jaunimo įgalėjimo tema yra trijų (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios (IT, LV, LU)) valstybių narių grupės bendras prioritetas, kurį įgyvendinant daugiausia dėmesio skiriama galimybėms naudotis teisėmis, savarankiškumui, dalyvavimui politiniame gyvenime ir aktyviam pilietiškumui;
2. jaunuoliams toliau neigiamą poveikį daro pastarųjų kelerių metų ekonomikos ir socialinė krizė. Dėl demografinių pokyčių, jaunimo nedarbo ir darbo mažų garantijų sąlygomis jiems tapo sudėtingiau tapti savarankiškiems ir veiksmingai naudotis savo teisėmis;
3. didelis jaunimo nedarbo lygis prisidėjo prie skurdo, marginalizacijos ir socialinės atskirties, sveikatos problemų plitimo, taip pat prie to, kad sumažėjo tikėjimas ateitimi. Be to, mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad kai kuriose valstybėse narėse daugėja nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo (NEET jaunimo)⁽²⁾ ir kad socialinis bei ekonominis statusas ir dalyvavimas politiniame gyvenime yra glaudžiai susiję: NEET jaunimas rečiau balsuoja rinkimuose⁽³⁾, mažiau pasitiki politinėmis organizacijomis ir ne taip aktyviai, palyginti su likusia jaunąja visuomenės dalimi, dalyvauja visuomeniniame gyvenime;
4. vis dėlto jaunuoliai yra vertingas visuomenės turtas. Įgyvendinant jaunimo politikos strategijas Europos, nacionaliniu regioniniu ir vietos lygmenimis turėtų būti nuolat atsižvelgiama į jų gebėjimus, kompetencijas ir kūrybinį bei novatorišką pajėgumą.

ŽINODAMA:

5. kad esama duomenų, kurie rodo, kad jaunuoliai tampa savarankiški⁽⁴⁾ būdami vyresnio amžiaus nei anksčiau;
6. kad dėl ekonomikos nuosmukio padidėjo kartų nelygė ir šis nuosmukis gali turėti ilgalaikį poveikį mūsų visuomenių socialinei sanglaudai ir solidarumui;

⁽¹⁾ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos Sąjungos darbo plano jaunimo srityje (2014/C 183/02).

⁽²⁾ Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo (*Eurofound*) tyrimas „Nedirbantis, nesimokantis ir nedalyvaujantis mokymuose jaunimas (NEET) Europoje. Charakteristikos, sąnaudos ir jiems skirtos politikos priemonės“: <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>

⁽³⁾ „Aprašomosios statistikos duomenys apie 15–29 metų amžiaus žmones rodo, kad NEET jaunimas žymiai rečiau dalyvauja politiniame gyvenime nei likusi jaunoji visuomenės dalis“ (*Eurofound* tyrimas „Nedirbantis, nesimokantis ir nedalyvaujantis mokymuose jaunimas (NEET) Europoje. Charakteristikos, sąnaudos ir jiems skirtos politikos priemonės“, p. 95), <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>

⁽⁴⁾ Išankstinė jaunuolių savarankiškumo sąlyga yra ta, kad jaunuoliai turi turėti reikiamos paramos, išteklių ir galimybių nuspręsti gyventi atskirai, būti atsakingi už savo gyvenimą, galėti visapusiškai socialiniu ir politiniu atžvilgiu dalyvauti visose kasdienio gyvenimo srityse ir savarankiškai priimti sprendimus. Jaunuolių gebėjimas tapti savarankiškiems apima ne tik darbo sritį, jis taip pat apima jaunuolių gebėjimą plėtoti savo potencialą, patiems priimti sprendimus ir gyventi savarankiškai, turint galimybių konstruktyviai ir aktyviai dalyvauti socialiniame, politiniame ir ekonominiame savo bendruomenių gyvenime.

7. kad reikia skirti deramą dėmesį didėjančiam jaunimo judumui Europoje, kuris vyksta ir dėl darbo paieškos kitose šalyse, kad tai taptų realia jaunuolių asmeninio ir profesinio tobulėjimo galimybe. Šiuo atžvilgiu programa „Erasmus+“ gali atlikti svarbų vaidmenį skatinant didesnę jaunuolių savarankiškumą ir dalyvavimą socialiniame gyvenime pasitelkiant judumą, taip pat ugdamt gebėjimus ir kompetencijas, kurie svarbūs įsidarbinimo ir pilietiškumo srityje;
8. atsižvelgdama į 2014 m. spalio 13–15 d. Romoje įvykusios ES jaunimo konferencijos bendras išvadas ⁽¹⁾ (?).

PRIPAŽINDAMA ŠIUOS SVARBIAUSIUS UŽDAVINIUS:

9. dėl ekonomikos ir socialinės krizės bendrai nulemtų veiksnių, pavyzdžiui, pajamų sumažėjimo, darbo vietų trūkumo bei išaugusio darbo nestabilumo, sumažėjo jaunimo galimybės tapti savarankiškiems ⁽²⁾;
10. todėl dabar būtina parengti tinkamas priemones ir politiką, kad būtų remiamas jaunimo savarankiškumas ir jų tapimas suaugusiais. Tai reiškia, kad siekiant jaunimui suteikti būtinų priemonių, kurios padėtų jiems tapti savarankiškiems ir dalyvauti socialiniame gyvenime, reikia imtis veiksnių ne tik politikos, kuria sudaromos palankesnės sąlygos jaunimo perėjimui iš švietimo sistemos į darbo rinką, srityje, bet ir susijusiose srityse, pavyzdžiui, galimybių gauti finansavimą, sveikatos ir gerovės bei dalyvavimo politiniame ir visuomeniniame gyvenime srityse;
11. siekiant užtikrinti jaunimo galimybes naudotis savo teisėmis, ES reikia, be kita ko, sutelkti dėmesį į tai, kaip kovoti su jaunimo nedarbu, skatinti aktyvų pilietiškumą ir mažinti jaunimo įgytų ir darbo rinkoje reikalaujamų gebėjimų bei kompetencijų neatitiktį kartu įgalinant jaunimą prisidėti prie tvaraus naujų darbo vietų kūrimo skatinant aukštos kokybės švietimą ir geriau informuojant darbdavius apie absolventų gebėjimus bei kompetencijas.

ŠIUO ATŽVILGIU MANO, KAD:

12. atsižvelgdamos į tarpsektorinį bendradarbiavimą jaunimo politikos srityje, ES ir valstybės narės savo atitinkamos kompetencijos srityse ir deramai atsižvelgdamos į subsidiarumo principą galėtų atitinkamai atvejais skatinti priemones, skirtas šiems klausimams spręsti:
 - remti jaunimo savarankiškumą bei gerovę ir užkirsti kelią bei kovoti su visų formų diskriminacija, kurią patiria daug jaunuolių,
 - investuoti į jaunimo informuotumą apie savo teises ir apie tai, kaip jas įtvirtinti, didinimą,
 - remti jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo procese visais lygmenimis ir pripažįstant, kad jaunimo organizacijos yra svarbus dalyvavimo ir aktyvaus pilietiškumo ugdymo būdas,
 - tęsti pradėtą veiklą, siekiant pripažinti, jog darbas su jaunimu yra viena iš priemonių skatinanti dalyvavimą ir gebėjimų bei kompetencijų, svarbių siekiant tapti savarankiškam, įgijimą,
 - didinti galimybes dalyvauti bendruomenės gyvenime ir prie jo prisidėti, be kita ko, pasitelkiant medijas ir informacines technologijas, ypač kai tai susiję su tiesioginių poveikių jaunimui turinčiais sprendimais,
 - remti medijų ir skaitmeninio raštingumo ugdymą, kad būtų skatinamas jaunuolių kritiškas mąstymas ir aktyvus pilietiškumas,
 - remti gebėjimų ir kompetencijų, įgytų savišvietos bei neformaliojo mokymosi būdu, pavyzdžiui, vykdant savanorišką veiklą, pripažinimą bei patvirtinimą ir skatinti jaunimą dalyvauti visuomeniniame, socialiniame ir politiniame gyvenime.

⁽¹⁾ Dok. 14429/14.

⁽²⁾ Šios bendros išvados buvo priimtos Romoje įvykusioje ES jaunimo konferencijoje, kuri yra neformalus pirmininkaujančių šalių grupės reguliariai rengiamas renginys, remiamas Europos Komisijos; ši konferencija yra sudedamoji struktūrinio dialogo dalis, kaip numatyta Tarybos priimtoje Rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2009/C 311/01) ir Rezoliucijoje dėl struktūrinio dialogo proceso, apimančio jaunimo socialinę įtrauktį, apžvalgą (2014/C 183/01).

⁽³⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1404.htm>

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

13. siekti pažangos nustatant kliūtis, trukdančias jaunimui dalyvauti socialiniame ir politiniame gyvenime, svarstant, kokias priemones galima taikyti siekiant šias kliūtis pašalinti;
14. siekti skatinti, kad jaunimas turėtų galimybių gauti kokybišką darbą, už kurį būtų mokamas sąžiningas užmokestis ir suteikiama socialinė apsauga; tokiu būdu jaunuoliai galėtų tapti savarankiški ir gyventi saugiai bei oriai;
15. skatinti jaunimo lygias galimybes ir lyčių lygybę, įskaitant socialinio, ekonominio ir politinio gyvenimo srityse. Apsvarstyti, kokių priemonių imtis siekiant užtikrinti, kad jaunimas galėtų suderinti profesinį ir asmeninį gyvenimą;
16. investuoti į prevencijos ir intervencijos priemones, skirtas mokyklos nebaigusių asmenų skaičiui mažinti, visų pirma formuojant politiką, kuria siekiama sudaryti vienodas galimybes naudotis kokybiškais švietimo paslaugomis ir teikti tikslingą paramą mokyklos aplinkai gerinti. Be to, turėtų būti skiriama dėmesio kliūčių, dėl kurių jaunuoliai negali išnaudoti viso savo potencialo švietimo srityje, pašalinimui;
17. atsižvelgiant į tyrimo dėl darbo su jaunimu vertingumo⁽¹⁾ rezultatus skatinti darbą su jaunimu, kaip vieną iš pagrindinių priemonių, kuria jaunuoliams sudaromos sąlygos vystyti savo pačių iniciatyvas ir remiamas jaunuolių perėjimas į pilnametystę;
18. svarstyti galimybę skatinti rengti aprūpinimo socialiniu būstu programas⁽²⁾, kuriomis ypač daug dėmesio būtų skiriama mažas pajamas gaunantiems jaunuoliams, pavyzdžiui, studentams, stažuotojams ir nedirbantiems jaunuoliams;
19. svarstyti būdus, kaip skatinti sudaryti jaunimui skirtas programas, kurių tikslas – remti jų verslumo projektus;
20. remti jaunimui patogių informacijos tarnybų, galinčių padėti informuoti jaunuolius apie jų galimybes naudotis savo teisėmis, kūrimą;
21. remti jaunimo galimybes dalyvauti kultūriniame gyvenime siekiant padėti jiems prisidėti prie darnesnės visuomenės kūrimo.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS ATITINKAMOSE SAVO KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ, KARTU PRIPAŽIŠTANT VALSTYBIŲ NARIŲ ATSAKOMYBĘ UŽ JAUNIMO POLITIKĄ:

22. toliau investuoti į jaunimo savarankiškumo skatinimą, parengiant ir remiant jaunimo politiką bei darbą su jaunimu ir atitinkamais atvejais tinkamai remiant ir finansuojant nepriklausomas ir jaunimo / jaunimo vadovaujamas organizacijas;
23. skatinti principą, kad jaunimo savarankiškumas ir dalyvavimas būtų laikomas svarbiu aspektu, į kurį turi būti atsižvelgiama rengiant socialines ir ekonomines strategijas Europos Sąjungoje;
24. remti kampanijas ir švietimo programas, kurių tikslas – didinti informuotumą apie žmogaus teises (įskaitant pilietines ir politines, ekonomines, socialines bei kultūrines teises) ir apie tai, kaip jaunimas gali visapusiškai naudotis tomis teisėmis, taip pat pasitelkiant esamus tinklus. Ypač daug dėmesio reikėtų skirti mažiau galimybių turinčiam jaunimui;
25. skatinti naudojimąsi esamomis programos „Erasmus+“ galimybėmis, įskaitant galimybes, susijusias su mokytojų ir jaunimo darbuotojų mokymu apie žmogaus teises (įskaitant pilietines ir politines, ekonomines, socialines ir kultūrines teises), kad jie galėtų skleisti informaciją savo švietimo ir mokymo įstaigose;
26. užtikrinti, kad ES darbo planas jaunimo srityje būtų nedelsiant įgyvendintas vykdamas realų tarpsektorinį bendradarbiavimą;

(¹) „Darbas su jaunimu: jaunimo darbo vertingumas ES“ (Europos Komisija, 2014 m. http://ec.europa.eu/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf).

(²) Būsto sprendimai, kuriuos teikia vietos valdžios institucijos: būstai, kuriuos galima išsinuomoti už nedidelę sumą.

27. naudotis Jaunimo garantijų iniciatyva kaip priemone, skirta skatinti struktūrines reformas valstybėse narėse ir jų keitimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais, ypač jaunimo perėjimo iš švietimo sistemos į darbo rinką įgyvendinimo stebėsenos srityje;
28. keistis geriausios praktikos pavyzdžiais naudojantis esamomis struktūromis, siekiant išanalizuoti ir aptarti jaunimo padėtį, susijusią su jų savarankiškumu, dalyvavimu pilietinės visuomenės veikloje bei jų gerove, ir parengti reikiamus patobulinimus visais lygmenimis.

RAGINA JAUNIMO ORGANIZACIJAS IR SUINTERESUOTUOSIUS SUBJEKTUS:

29. pasinaudoti visomis programos „Erasmus+“ teikiama galimybėmis ir skatinti naudotis šia programa, kad jaunuoliai įgytų atitinkamų gebėjimų ir kompetencijų, taip remiant jų savarankiškumą ir skatinant juos aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime;
30. informuoti jaunuolius apie jų galimybes naudotis savo teisėmis bendrai bei konkrečiau jų veikloje ir įdiegti konkrečias iniciatyvas, pavyzdžiui, informacijos tarnybų iniciatyvą, siekiant didinti informuotumą klausimais, susijusiais su jų savarankiškumu ir galimybėmis naudotis savo teisėmis.

PRAŠO KOMISIJOS:

31. pasitelkus atnaujintos sistemos priemones iširti padėtį ir kliūtis, su kuriomis susiduria jaunimas, siekdamas naudotis savo teisėmis, tyrime remiantis savanorišku valstybių narių indėliu ir taip pat į jį įtraukiant specialistus, politikos formuotojus, jaunimo atstovus ir kitas pilietinės visuomenės organizacijas. Be to, ši analizė turėtų būti reguliariai peržiūrima, kad ji taip pat padėtų valstybėms narėms keistis patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais;
 32. stiprinti tarpsektorinį požiūrį į jaunimo politiką ir užtikrinti, kad formuodama politiką ir rengdama programas Komisija prireikus atsižvelgtų į jaunimo galimybes naudotis savo teisėmis;
 33. pasitelkiant Europos jaunimo portalą didinti informuotumą klausimais, susijusiais su jaunimo dalyvavimu, įskaitant savarankiškumą ir galimybes naudotis savo teisėmis;
 34. pasiūlyti galimas priemones, kurių tikslas – skatinti jaunimą dalyvauti Europos demokratiname gyvenime. Šiuo atžvilgiu turėtų būti atkreiptas dėmesys į Europos Tarybos atliktą darbą ir Europos Komisijos bei Europos Tarybos partnerystę jaunimo reikalų srityje;
 35. atsižvelgti į darbą socialinės įtraukties srityje, vykdomą pagal susitartą Europos Komisijos bei Europos Tarybos partnerystę jaunimo reikalų srityje, ypatingą dėmesį skiriant informavimo veiklai, galimybei naudotis socialinėmis teisėmis ir kovai su naujų formų ksenofobija ir diskriminacija.
-